

Kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma vuosille 2018–2022

Kirsi Otronen

8.3.2018

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma vuosille 2018–2022

Painettuna THL:n verkkokaupasta

www.thl.fi/kirjakauppa

Verkossa osoitteessa:

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-949-1>

Kansallinen imetyksen edistämisen toimintaohjelma vuosille 2018-2022

- Kansallinen imetyksen edistämisen seurantaryhmä:
Tuovi Hakulinen, TtT, tutkimuspäällikkö
Kirsi Otronen TtM, imetyskouluttaja
Arja Lyytikäinen VRN pääsihteeri
Arja Lång TtM, Lehtori
Kaija Mikkola LT, neonatologi
Anitta Nykyri Kätilö, IBCLC

Keskeistä toimintaohjelmassa:

- Imetyksen edistämistyön linjaukset (kansalliset tavoitteet)
- Vauva- ja perhemyönteisyysohjelman jalkauttaminen äitiys- ja lastenneuvoloihin
- Uusin tutkimusnäyttö ja WHO:n suositukset
- Suomi imetyksen kärkimaaksi!

Kansallisia tavoitteita

- Toimintaohjelman käyttöönotto laajasti kansallisesti, kunnissa ja tulevissa maakunnissa
- Kunnissa ja tulevissa maakunnissa sovitut rakenteet imetyksen edistämiseksi vuoteen 2022 mennessä
- Imetyksen edistämisen seurantaryhmän toiminnan vakiinnuttaminen
- Kansallisen koordinaattorin nimeäminen (myös kuntiin ja tuleviin maakuntiin imetyksen edistämisen koordinaattorit)
- Vauvamyönteisyysohjelman levittäminen kaikkiin synnytyssairaaloihin ja sertifiointit vuoteen 2022 mennessä
- Neuvolan Vauva- ja perhemyönteisyysohjelman jalkauttaminen

Toimintaohjelman osatavoitteet

- Tukea lapsen terveen kasvun ja kehityksen edellytyksiä varhaisravitsemuksen osalta
- Parantaa äitien ja perheiden valmiuksia ja mahdollisuuksia imettää lastaan toivomustensa mukaisesti
- Pidentää imetyksen ja täysimetyksen kestoa Suomessa
- Kaventaa imetyksessä esiintyviä sosioekonomisia eroja
- Lisätä väestön tietoa imetyksen terveyshyödyistä ja tavoista edistää imetystä sekä lisätä myönteistä suhtautumista imetykseen
- Lisätä eri ammattilaisten ja toimijoiden yhteistyötä imetyksen edistämiseksi
- Vahvistaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä tukemalla imetystä
- Tukea kestäväää kehitystä

Imetyksen edistämistä koskevat säädökset ja kansainväliset suositukset

- WHO edellyttää vahvaa kansallista sitoutumista suojella ja tukea imetystä: tarvitaan myös poliittisia päätöksiä ja rahallista tukea
- Imetyksen edistäminen on osa Euroopan komission ravitsemus- ja liikuntaohjelmaa; imetys on yksi lasten terveyttä edistävä indikaattori
- WHO:n lasten lihavuuden ehkäisyyn perustoimenpiteenä painotetaan imetyksen edistämistä ja oikea-aikaista lisäruokintaa
- WHO:n äidinmaidonkorvikkeiden kansainvälisen markkinointikoodin toteutumista koskeva ja valvova lainsäädäntö on edellytys imetyksen suojelemiselle
- YK:n lasten oikeuksien sopimus: lapsen oikeus parhaaseen mahdolliseen ravitsemukseen
- Terveystieteiden laki: lapsen terveen kasvun ja kehityksen tukeminen
- Neuvolatyön asetukset kehoittavat tukemaan äidin voimavaroja imettää sekä lapsen ja vanhempien vuorovaikutusta

WHO-koodin vaatimuksia

- Vastaanotto- ja odotustiloissa ei saa olla äidinmaidonkorvikkeiden, vieroitusvalmisteiden tai muiden maitoseosten eikä tuttien/tuttipullojen mainosmateriaalia
- Kaupallista tiedotusaineistoa saa jakaa vain terveydenhuoltojärjestelmän kautta
- Vanhemmille ei saa jakaa materiaalia, joka sisältää mainoksia tai tuotemerkkejä
- Terveydenhuoltohenkilöstö jakaa perheille vain THL:n hyväksymää lastenruoka-aineistoa

Äitiin ja lapseen liittyviä imetyksen erityistilanteita

- Korvikemaitoruokinta ja äidin psyykinen tukeminen
- Äidin psyykinen sairaus tai oire
- Raskausdiabetes ja imetys

- Vauvan kireää kieli- ja/tai huulijänne
- Ennenaikaisena syntyneen lapsen imetys

Imettävä perhe

- Imetysluottamus
- Puolison ja muiden läheisten tuki imetyksessä ja vauvan hoidossa
- Yöimetus
- Monikulttuurinen perhe ja imetus

Hyödyllisiä linkkejä ammattilaisille

Toimintaohjelmassa tukiaineistosta:

- Raskauden aikainen imetysohjaus
- Imetysohjaus ensimmäisinä viikkoina syntymän jälkeen
- Imetysohjaus vauvan kasvaessa

Lisäksi:

- WHO:n uudistettu 10 askeleen ohjelma synnytyssairaaloille (luonnos)

Neuvolan vauva- ja perhemyönteisyysohjelma

- WHO:n ”10 askelta onnistuneeseen imetykseen” vauvamyönteisyysohjelman pohjalta laadittu neuvolaan laadukkaaseen imetysohjaukseen ja terveyden edistämiseen tähtäävät ohjeet
- Mallia otettu Norjan, Englannin, Kanadan ja Australian perusterveydenhuollon ”askelista”
- Vahva tutkimusnäyttö raskauden aikaisen imetysohjauksen, synnytyssairaalan hoitokäytäntöjen ja imetyksen tukitoimien vaikutuksesta onnistuneeseen imetykseen
- Ohjelman käyttöönoton etenemistä ja toteutumista seurataan itsearviointityökalun ja auditoinnin avulla

Neuvolan vauva- ja perhemyönteisyysohjelman 7 askelta

- Kirjallinen vauvamyönteisyysohjelma
- Henkilökunnan koulutus ja asiantuntemuksen ylläpitäminen
- Odottavien perheiden imetysohjaus
- Imetyksen tukeminen ja maidonmuodostumisen ylläpito
- Täysimetyksen tukeminen ja kiinteän ravinnon aloittaminen imetyksen aikana
- Imetysmyönteisen ilmapiirin luominen
- Imetystuen varmistaminen ja hoidon jatkuvuus

Neuvolan askeleiden keskeisiä kohtia vauvamyönteisyysohjelman toteutumiseksi

1. Kirjallinen vauvamyönteisyysohjelma

- Imetysohjauksen palvelulupaus perheille
- Sitoutuminen tasalaatuiseen ohjaukseen

2. Henkilökunnan koulutus

- Imetysohjauskoulutusta terveydenhoitajille ja lääkäreille
- Uusien kirjallisten materiaalien käyttäminen asiakasohjauksessa

3. Odottavien perheiden imetysohjaus

- Suunnitelman mukainen imetysohjaus
- Perheen tarpeiden huomiointi ohjauksessa
- riskiryhmien imetysohjaus

Askeleiden keskeiset kohdat...

4. Imetyksen tukeminen

- suunnitelmallinen ja yksilöllinen imetysohjaus lastenneuvolakäynneillä
- imetyksen tukeminen ja apu ongelmatilanteissa

5. Täysimetyksen tukeminen ja kiinteän ravinnon aloittaminen

- Perheiden tukeminen täysimetykseen 4-6 kk ajan

6. Imetyksmyönteisen ilmapiirin luominen

- neuvolan tilat, WHO-koodi

Askeleiden keskeiset kohdat...

7. Imetystuen varmistaminen ja hoidon jatkuvuus

- Neuvolalla ja sairaalalla yhdessä sovitut hoito- ja ohjauskäytännöt
- Tiedonkulun varmistaminen
- Perheet tietävät, mistä saavat tukea ja apua imetykseen